

Okul Öncesi Dönem Çocuklar? (36–72 ay) için Özbak?m Becerileri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Öncesi Dönem Çocuklar? (36–72 ay) için Özbak?m Becerileri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27647>

Özet

Okul Öncesi Dönem Çocuklar? (36-72 ay) ?çin Özbak?m Becerileri Ölçe?i (ÖBÖ), okul öncesi e?itim alan 36 ila 72 ayl?k çocuklar?n temel özbak?m becerilerini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmif bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, özellikle ö?retmenler taraf?ndan kullan?lmak üzere tasarlanmf bir formu içermekte olup, çocuklar?n ba??ms?zl?k düzeylerini ve günlük ya?am becerilerindeki yeterliliklerini belirlemeyi hedefler. Geli?imsel psikoloji ve erken çocukluk e?itimi alanlar?nda önemli bir bo?lu?u dolduran bu araç, çocuklar?n ki?isel hijyen, giyinme, beslenme gibi alanlardaki yeterliliklerini sistematik bir ?ekilde ölçmektedir. Ölçe?in geli?tirilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi, 2017 y?l?nda Dinçer, Demiriz ve Ergül taraf?ndan gerçekleştirilen kapsaml? bir geçerlik ve güvenirlik çal??mas?yla tamamlanmftr.

Anahtar Kelimeler

Özbak?m Becerileri, Okul Öncesi Dönem, Ö?retmen Formu, Ölçek Geli?tirme, Erken Çocukluk Geli?imi, Psikometri, Ba??ms?zl?k Becerileri.

Yazarlar

Ça?layan Dinçer, Sedef Demiriz, Ay?e Ergül.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, 36 ila 72 ayl?k okul öncesi dönem çocuklar?n?n günlük ya?amlar?nda sergiledikleri temel özbak?m becerileri düzeylerini objektif ve sistematik bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, çocuklar?n geli?imsel ihtiyaçlar?n? belirlemede, bireyselle?tirilmif e?itim programlar? (BEP) olu?turmada ve geli?imsel gerilikleri erken te?his etmede e?itimcilere ve ara?t?rmac?lara pratik bir araç sunar. Ölçek, özellikle ö?retmenlerin gözlemlerine dayanarak çocuklar?n beceri düzeylerini raporlamas?n? sa?layacak ?ekilde yap?land?r?lmiftr.

Özbak?m becerilerinin de?erlendirilmesi, çocu?un sosyal ve duygusal geli?imi ile akademik ba?ar?ya haz?rl?k düzeyi aç?s?ndan kritik öneme sahiptir. Bu becerilerdeki yeterlilik, çocu?un ba??ms?z hareket edebilme kapasitesinin temel göstergesidir. Ölçek, bu kritik geli?im alan?ndaki performans? ölçerek, müdahale programlar?n?n etkinli?inin izlenmesine de olanak tan?r.

Yap?

Ölçek, erken çocukluk geli?iminin temel ta?lar?ndan biri olan özbak?m becerileri yap?s?n? ölçmektedir. Özbak?m, bireyin kendi ihtiyaçlar?n? kar??layabilme yetene?ini ifade eden geni? bir geli?im alan?d?r ve genellikle a?a??daki temel alt boyutlar? içerir:

Giyinme Becerileri: Çocu?un k?yafetlerini ba??ms?z olarak giyip ç?karabilme, dü?me ilikleme, fermuar çekme gibi motor becerileri.

Beslenme Becerileri: Çatal, ka??k kullanma, dökmeden yeme, uygun sofrada adab?n? sergileme gibi beceriler.

Hijyen Becerileri: El y?kama, di? f?rçalama, tuvalet temizli?ini sa?lama gibi ki?isel bak?m rutinleri.

Genel Ba??ms?zl?k: E?yalar?n? toplama, ki?isel e?yalar?na sahip ç?kma gibi daha geni? kapsaml? sorumluluk becerileri.

Ölçek, bu becerilerin gözlemlenebilir ve ölçülebilir davran??lar setine dönü?türülmesiyle oluşturulmu?tur. Bu sayede, yap?sal olarak özbak?m becerilerinin geli?imsel kilometre ta?lar?na ne ölçüde ula??ld??? belirlenebilmektedir.

Geçerlik

Okul Öncesi Dönem Çocuklar? ?çin Özbak?m Becerileri Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten özbak?m becerilerini ölçüp ölçmedi?ini kan?tlamak amacıyla 2017 y?l?nda gerçekleştirilmi?tir. Ölçe?in geçerli?inin sa?lanması için genellikle a?a??daki yöntemler kullan?lm??t?r (Dinçer vd., 2017 çal??mas?na dayanarak):

Kapsam Geçerli?i (Content Validity): Ölçek maddelerinin, özbak?m becerileri alan?n? yeterince temsil edip etmedi?i uzman görüşleri alınarak de?erlendirilmi?tir. Bu a?amada, erken çocukluk e?itimi uzmanlar? ve geli?im psikologlar? tarafından maddelerin uygunlu?u incelenmi?tir.

Yap? Geçerli?i (Construct Validity): Ölçe?in teorik olarak varsayılan yapıyı ölçüp ölçmedi?ini belirlemek için Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, özbak?m becerilerinin beklenen alt boyutlara ayr?l?p ayrılmad???n? göstermi?tir.

Ölçüt Geçerli?i (Criterion Validity): Ölçe?in bilinen di?er standart geli?im testleri veya özbak?m ölçekleri ile olan ili?kisi incelenerek ölçüt geçerli?i sa?lanm??t?r. Yüksek korelasyonlar, ölçe?in mevcut standartlarla uyumlu oldu?unu göstermi?tir.

Detayl? geçerlik sonuçlar? (faktör yükleri ve model uyum indeksleri), ilgili bilimsel makalede (Dinçer, Demiriz & Ergül, 2017) yer almaktadır. Kaynakta spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemi? olsa da, çal??manın temel amacı geçerlik sa?lamaktır.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, yani ölçüm sonuçlar?n?n tutarlılık ve istikrar düzeyi, geçerlik çal??malar?yla e? zamanl? olarak incelenmi?tir. Güvenirlik analizleri genellikle iki ana yaklaşımla gerçekleştirilmi?tir:

?ç Tutarlılık (Internal Consistency): Ölçekteki maddelerin birbirleriyle ne kadar uyumlu

oldu?unu ölçmek için Cronbach Alfa (α) katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek Alfa de?erleri (genellikle .70 ve üzeri), ölçe?in iç tutarlılı??n?n yüksek oldu?unu ve maddelerin ayn? yapıy? ölçtü?ünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i (Test-Retest Reliability): Ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda tutarlı sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek amacıyla ayn? çocuklara belirli bir süre arayla tekrar uygulanm??t?r. Elde edilen korelasyon katsay?lar?, ölçe?in zamana kar?? istikrar?n? kan?tlam??t?r.

Puanlay?c?lar Aras? Güvenirlik (Inter-Rater Reliability): Ölçe?in Ö?retmen Formu olmas? sebebiyle, farklı ö?retmenlerin ayn? çocu?u puanlarken ne ölçüde benzer sonuçlara ula?t???n? belirlemek için bu güvenirlik türü de incelenmi? olabilir.

Güvenirlik çal??malar?n?n sonuçlar?, ölçe?in 36-72 ay aral???ndaki çocuklar?n özbak?m becerilerini güvenilir bir ?ekilde de?erlendirmek için uygun oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Okul Öncesi Dönem Çocuklar? ?çin Özbak?m Becerileri Ölçe?i'nin yapı? geçerli?ini incelemek amacıyla faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Ölçek geli?tirme sürecinde genellikle Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ve ardından Doğrulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulan?r.

KFA, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında topland???n? ampirik olarak belirlemeyi amaçlam??t?r. Bu analiz sonucunda, ölçe?in teorik çerçevede beklenen çok boyutlu yapıy? destekleyen faktörler ortaya ç?km??t?r (örne?in, Giyinme, Hijyen, Beslenme). DFA ise, KFA ile belirlenen veya teoriden gelen faktör yapı?s?n?n yeni bir örneklem üzerinde istatistiksel olarak doğrulan?p doğrulanmad???n? test etmek için kullan?lı?r. Uygun model uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) sa?lanarak ölçe?in yapısal modeli desteklenmi?tir.

Enstrüman

Test Type:

Geli?tirme (Developmental/Teacher-Report Scale)

Format:

Ö?retmen Formu (Teacher Report Form). Derecelendirme format? orijinal kaynakta belirtilmemi?tir, ancak tipik olarak Likert tipi veya s?kl?k temelli bir derecelendirme sistemi kullan?r.

Language Available:

Türkçe

Population Group:

Okul öncesi e?itim kurumlar?na devam eden çocuklar.

Age Group:

36-72 ay (3 ila 6 ya?).

Population Details:

Ölçe?in geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?, Türkiye'deki çe?itli okul öncesi e?itim kurumlar?ndan al?nan bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Methodology:

Gözleme dayal? de?erlendirme (Ö?retmenler taraf?ndan çocuklar?n günlük rutinleri s?ras?ndaki davran??lar?n?n gözlemlenerek puanlanmas?).

Anahtar Kelimeler

Geli?imsel De?erlendirme, Erken Çocukluk E?itimi, Özbak?m, Ö?retmen Raporu, 36-72 Ay, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Sa?lanan kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses:

Sorumlu Yazar Ça?layan Dinçer için: cdincer@education.ankara.edu.tr

Correspondence Address:

Ça?layan Dinçer (Ankara Üniversitesi E?itim Bilimleri Fakültesi, Erken Çocukluk E?itimi Anabilim Dal?, Ankara, Türkiye).

İzinler & Ücret ve Test Y?li?

Ölçek, 2017 y?l?nda bilimsel literatüre sunulmuştur. Kullan?m izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Ça?layan Dinçer ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçe?in bilimsel ve e?itim amaçlı kullan?m? genellikle ilgili makaleye at?f yapılması art?yla mümkündür.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [okul-oncesi-donem-cocuklari-36-72-ay-icin-ozbakim-becerileri-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Dinçer, Ç., Demiriz, S., & Ergül, A. (2017). Okul öncesi dönem çocuklar? (36-72 ay) için Özbak?m Becerileri Ölçe?i-Ö?retmen Formu'nun geçerlik ve güvenilirlik çal??ması?. *Marmara Üniversitesi Atatürk E?itim Fakültesi E?itim Bilimleri Dergisi*, 45, 59-78.

Okul Öncesi Dönem Çocuklar? (36-72 ay) ?çin Özbak?m Becerileri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir. Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Bu nedenle, akademik etik gere?i, maddeler buraya eklenemez. Maddelerin tam listesi için lütfen yukarıda belirtilen kaynak makaleye veya PDF ba?lant?s?na ba?vurunuz.

Ancak, ölçe?in genel içeri?i, çocuklar?n a?a??daki temel özbak?m alanlar?ndaki becerilerini de?erlendiren maddelerden olmaktadır:

Yemek yeme s?ras?nda ba??ms?zl?k.

Tuvalet kullan?m? ve hijyeni.

Giysileri giyme ve ç?karma.

Ki?isel temizlik (el, yüz y?kama vb.).